

Van fersand parket

Arrondissementsparket te Roermond

Limburg-Noord
No. 03310.1165

20 FEB. 2003

Clr. -1.872.77
Ab. KC

Postadres: Postbus 950, 6040 AZ Roermond

Aan de leden van het Regionaal College van de
politieregio Limburg-noord.

Bezoekadres:
Willem II Singel 87
6041 HR Roermond
Telefoon (0475) 35 22 22
Fax (0475) 35 24 40

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Beleidsunit
mr. S.C.M. Scheepers
0475-352407
17 februari 2003
6000
1
preventief fouilleren

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

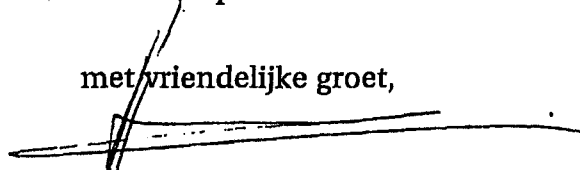
Telefonische informatie tussen
09.00 en 12.00 uur.

Graag vraag ik hierbij uw aandacht voor het volgende.
In het Dagelijks Bestuur van de politieregio Limburg-noord is
onlangs gesproken over het nieuwe instrument van preventief
fouilleren.

Uitkomst van deze bespreking leidde tot het besluit van het
DB om het standpunt van het parket OM Roermond m.b.t.
het al dan niet inzetten van dit nieuwe instrument in de
diversen gemeenten in deze politieregio in een brief aan u
kenbaar te maken. Volledigheidshalve moge ik u verder naar
de inhoud hiervan verwijzen.

Wellicht dat de onderhavige brief een zinvolle bijdrage kan
leveren aan de eventuele discussie in uw gemeente over dit
onderwerp.

met vriendelijke groet,

De Hoofdofficier van Justitie,
mr. B.J. Swagerman

Aan de leden van het Regionaal College

Onderwerp: Preventief fouilleren

Graag vraag ik hierbij uw aandacht voor het volgende.

Op 15 september 2002 is nieuwe wetgeving in werking getreden, die preventief fouilleren mogelijk maakt.

Voorgeschiedenis:

De aanleiding tot het beschikbaar komen van deze nieuwe regelgeving is terug te voeren tot de grote politieacties in 2000 in de Millinxbuurt van Rotterdam en later in de Amsterdamse Bijlmer. Bij deze algemene controleacties werden meerdere verdachten aangehouden, die in het bezit waren van wapens. De rechter sprak ze echter vrijwel allemaal vrij, omdat er geen sprake was van een concrete verdenking. De Wet Wapens en Munitie schreef dat toen nog voor.

De maatschappelijke en politieke commotie, die vervolgens naar aanleiding hiervan ontstond heeft geleid tot de nieuwe, thans voorliggende regeling m.b.t. preventief fouilleren.

Nieuwe regelgeving:

De nieuwe regelgeving bestaat uit een bestuursrechtelijk deel en een strafvorderlijk deel.

Bestuurlijk deel(aanpassing gemeentewet):

De gemeenteraad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om, bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, veiligheidsrisicogebieden aan te wijzen, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven.

Als dat eenmaal gebeurd is kan de burgemeester de politie een overzicht vragen van wapenincidenten in een gebied en vervolgens een concreet veiligheidsrisicogebied aanwijzen. De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is en voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.

De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in de driehoek.

Bij dit overleg komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat er sprake is van verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan;
- zorgvuldige afweging van het objectieve en subjectieve veiligheidsbelang en het individuele belang van de burgers (privacy);
- subsidiariteit en proportionaliteit;
- breder handhavingsbeleid in het beoogd gebied ter vergroting van leefbaarheid en veiligheid.

Strafvorderlijk deel(aanpassing Wet wapens en Munitie):

Vervolgens kan de officier van justitie gelasten dat binnen het aangewezen veiligheidsrisicogebied voor de duur van maximaal 12 uren tegenover iedereen(dus zonder concrete verdenking) de bevoegdheid wordt uitgeoefend om:

- verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te openen;
- vervoermiddelen te onderzoeken;
- een ieder aan de kleding te onderzoeken op wapens en munitie.

Bij aanhoudingen en inbeslagnemingen toetst de rechter achteraf of er wel degelijk voldoende aanleiding was om de betreffende last af te geven. Daarbij zal bijv. aangetoond moeten worden dat de gemeente c.q. de politie heeft geprobeerd de betreffende problemen ook op een andere, minder ingrijpende manier, te bestrijden.

Kanttekeningen bij deze nieuwe bevoegdheden:

Onder verwijzing naar het hiervoor vermelde m.b.t. deze nieuwe regelgeving, kan vastgesteld worden dat het inzetten van dit instrument van preventief fouilleren met nogal wat waarborgen is omgeven en naar mijn mening: geheel terecht! Want op de keper beschouwd is het een diep ingrijpende maatregel, die mijns inziens alleen met grote terughoudendheid in ons bewakingsgebied gehanteerd moet worden.

Argumenten, die naar mijn oordeel pleiten voor deze terughoudendheid zijn o.a.:

- allereerst kan in alle redelijkheid vastgesteld worden, dat (gelukkig) nergens in deze politieregio sprake is van veiligheidsrisicogebieden, die enigszins vergelijkbaar zijn met de grote probleemwijken in bijv. Amsterdam en Rotterdam. Kortom: een voldoende onderbouwing voor het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied zal thans erg moeilijk zijn.
- verder moet de stigmatisering van het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied niet onderschat worden. Als gemeente en als specifiek veiligheidsrisicogebied krijg je al snel een stempel van onveiligheid opgeplakt dat je niet snel meer kwijt raakt (de bewoners van de Millinxbuurt kunnen hierover meepraten). Het gevaar bestaat dat subjectieve onveiligheidsgevoelens onnodig worden aangewakkerd. Bedacht dient hierbij te worden dat de praktijk leert dat deze vaak lang blijven hangen, ook al blijkt uit de objectieve cijfers dat hier geen aanleiding meer voor is.
- op de lange termijn is het naar mijn oordeel raadzamer gerichte repressie in te zetten in plaats van deze vorm van ongerichte repressie. Preventief fouilleren is een voorbeeld van ongerichte repressie. In een bepaald gebied kan iedereen zonder enige verdenking worden gefouilleerd. Dit draagt wellicht op de korte termijn bij aan de veiligheidsgevoelens van de burgers in dit gebied, maar naar mijn mening zijn deze burgers, zeker op de lange termijn, meer gebaat met gerichte repressie. Hierbij doel ik dan op het inzetten van gerichte acties op bepaalde concrete personen op basis van voorafgaande analyses. Welke personen vormen een risicofactor? Het gaat er hierbij om de anonimiteit van de criminaliteit te doorbreken en de misdaad weer een gezicht te geven (het "rugnummeren"). In de Volkskrant van 18 januari jl. omschreef Pieter Hilhorst het als volgt: "Tegenover deze ongerichte repressie die met een schot hagel valt te vergelijken, staat gerichte repressie die de precisie van een scherpschutter beoogt".

Slotoverweging:

Op grond van bovenstaande zou ik u dan ook in overweging willen geven om terughoudendheid te betrachten m.b.t. het opstarten van het bestuurlijk traject m.b.t. het preventief fouilleren. Ook alleen al het opnemen van de betreffende modelbepaling van de VNG in uw APV dient m.i. kritisch bekeken te worden. In dit geval dient het adagium : "beter mee verlegen dan om verlegen" misschien minder zwaar te wegen dan de onnodige voeding die u met het opnemen van deze bepalingen in de APV geeft aan de subjectieve onveiligheidsgevoelens in uw gemeente. Ik zou me dan ook kunnen voorstellen dat met name de centrumgemeenten in onze regio opnemng van deze bepalingen in de APV overwegen, maar ook hier blijft steeds per gemeente een kritische toets op zijn plaats.

Het moge gezien vorenstaande duidelijk zijn dat het OM het aan dit bestuurlijk traject volgende strafvorderlijk traject kritisch zal toetsen en alleen dan in gang zal zetten, wanneer de uiterste noodzaak hiervan aangetoond is.

Mocht, onverhoopt, in een concrete situatie de noodzaak tot het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied aan de orde zijn, dan kunt u vanzelfsprekend op onze volle medewerking rekenen en zult u ons aan uw zijde vinden.

met vriendelijke groet,

B.J. Swagerman,
Hoofdofficier van Justitie

Roermond, 14 februari 2003.